

Eric Pickles en de conservatieve revolutie

Eric Pickles is een omvangrijke man, het hoofd te groot voor de kraag. Zo'n man die je eerder als 'landlord' van een lokale pub ziet, of als voorzitter van de lokale winkeliersvereniging. Toch is deze man één van de belangrijkste personen in het Kabinet van David Cameron en één van de meest bijzondere vernieuwers van Groot-Brittannië. Altijd al een vernieuwer geweest trouwens, maar daar kom ik later op terug. De 'Big Man' had altijd al veel plannen en hij brengt ze nog in de praktijk ook.

In korte tijd heeft Pickles twee bijzondere initiatieven genomen. Hij begon met het publiceren van alle jaarstukken over 2009 op de website van zijn ministerie van 'Communities and Local Government', ter beoordeling van alle 'armchair auditors':

<http://www.communities.gov.uk/news/corporate/1685198>. Alle uitgaven boven de 500 Pond werden genoemd, met naam en toenaam. De echo in de kranten bestond vooral uit verontwaardiging over ondernomen snoepreisjes en dergelijke. Omdat het over de periode april 2009 – april 2010 gaat; toen Labour dus nog aan de macht was - is het gemakkelijk om Pickles van opportunisme te beschuldigen en cynisch te zijn over wat hij

met de cijfers van 2010 zal doen. Daar tegenover staat dat Pickles al heel lang bekend staat als een voorstander van dit soort totale openheid. Toen de Daily Telegraph begon met het publiceren van alle bonnetjes van MP's, het zgn. 'expenses scandal', was hij het, in zijn rol van partijvoorzitter, die Cameron adviseerde er agressief mee om te gaan en alle conservatieve MP's tot volledige openheid te dwingen. Daarmee waren de Tories Labour te snel af en beperkte hij de schade voor de eigen partij. Reken er dus maar op dat hij alles blijft publiceren.

De volgende slag van Pickles, binnen een week na het publiceren van de cijfers, was het afschatten van de centrale 'Audit Office'. Ook dat was het vereffenen van een openstaande rekening. Als man uit de lokale overheid kreeg hij een gloeiende hekel aan de manier waarop de auditdienst zich tot in detail met de overheden bemoeide, inclusief met hemzelf. Engeland behoort – overigens samen met Nederland – tot de meest centraal gestuurde landen van Europa. Het is ook het land waar de 'performance drive' het verste gaat. Eric Pickles prikt er doorheen door simpelweg de toezichthouder op te heffen. Kan dat? Ja. En krijgt hij dan geen ontzettend negatieve pers? Integendeel. Hij moet wel oppassen natuurlijk. Komen er misstanden naar boven dan krijgt hij het dubbel op zijn brood. Zijn alternatief van 'privat auditing firms' wordt lang niet overal als een overtuigend alternatief gezien.

Onder deze twee grote klappen – en er zijn er meer, o.a. op het terrein van het maximeren van lokale belasting - ligt een subtieler verhaal. Samen met Iain Duncan Smith is Pickles een sleutelpersoon in het 'Big Society'-programma van Cameron. De achtergrond van het initiatief is de gedachte dat daar waar de markt niet goed functioneert en de overheid haar taak uit handen laat vallen, lokale gemeenschappen het verschil zouden moeten maken. Daar hoort ook bij dat macht vanuit Londen naar de decentrale overheden zou moeten gaan. Een beweging die hier in Nederland herkent wordt als een Christen-democratisch thema en in Engeland onder verschillende benamingen door steeds wisselende partijen wordt opgepakt. De Britse pers en de rechtervleugel van de Tories heeft er gehakt van gemaakt. De stelling is dat het een veel te vaag programma zou zijn om stemmen te winnen. Harde standpunten over integratie zouden veel kansrijker zijn geweest. Hoe dan ook, Cameron en mensen als Pickles geloven er meer in dan de gemiddelde columnist voor mogelijk hield.

Pickles gaat nu, samen met een team met daarin o.a. de Greg Clark MP, het voormalig hoofd van het wetenschappelijk bureau, als een tornado door het ministerie heen. Mijn verwachting is dat we binnen een jaar een onherkenbaar veranderd beleid in een verkleind en verbouwd ministerie zullen aantreffen.

Toen Eric Pickles als zwaarlijvige ster aan het Conservatieve firmament verscheen moest ik even nadenken. Waar ken ik hem ook alweer van? Toen wist ik het weer. In 1995 was ik mede-organisator van een reis naar Groot-Brittannië over de ontwikkelingen in publieke dienstverlening. Via mijn contacten in de Cabinet Office kreeg ik suggesties voor werkbezoeken aan Londen. Thatcher had het stadsbestuur van Londen net opgeheven. De enige optie was het bezoeken van een burrough, een stadsdeel. Wij bezochten Bradford City Council. In een groezelig kantoor werden we ontvangen door een gedreven man: Mr. Pickles. Opnieuw had ik het idee dat hij helemaal niet paste in een overheidsrol. Hij was geen 'chief executive'. Hij sprak als een ondernemer, niet als een manager. Maar in woord en daad was zijn maatschappelijk commitment onmiskenbaar. Binnen twee jaar had hij de burrough – corrupt, laagste op alle maatstaven – helemaal om weten te draaien en tot voorbeeldgemeente gemaakt. Daarvoor had hij het hele besturingsmodel op z'n kop gezet en omgevormd tot een soort inkoopmodel. Een beperkt aantal inkopers kocht op basis van kwaliteitscriteria allerlei diensten in (erg 'new labour avant la lettre', zei hij er zelf van). De opdrachtnemers konden zowel privaat als publiek zijn. De raad werd een soort 'holding' en kwam nog maar drie keer per jaar bij elkaar om contracten te tekenen. Dat alles betekende dat de Raad buitenspel kwam te staan en dat de oude publiekdiensten van de ene op de andere dag moesten gaan concurreren met private ondernemingen. Niet de diensthoofden hadden het voor het zeggen, maar de inkopers en evaluatoren. Paniek alom en in die paniek heeft de 'Beast of Bradford' heel handig geopereerd door overal kasten open te trekken en bedden op te schudden. Het was een revolutie in lokaal formaat. Geen wonder overigens; in zijn jeugd had Pickles sterke communistische sympathieën, totdat de Russen Tsjecho-Slowakije binnenvielen en hij de radicale overstap maakte naar de conservatieven.

Hoe het na Bradford met hem ging? Ik krijg eerst het beeld van een typische turnaround manager, zowel in zijn rol als chief executive als in zijn rol als parlementariër. Maar in de politieke arena zie je hem meer naar het midden opschuiven en een echte intuïtieve politicus wordend. Radicaal is hij vooral nog in de manier waarop hij campagnes voert; steeds effectiever en vernieuwender dan de concurrent. En die man is nu in de beste positie om zijn ideeën op stelselniveau in de praktijk te brengen. Er moet een schok van afgrijzen door het establishment heen zijn gegaan toen zijn benoeming bekend werd. Zelf ga ik met meer dan gemiddelde belangstelling volgen hoe deze revolutionaire conservatief te werk gaat.

Peter Noordhoek

www.northedge.nl